

Înclinația studenților contabili către digitalizare: o abordare calitativă

Asist. univ. dr. Sînziana-Maria RÎNDAȘU,
Academia de Studii Economice, București,
e-mail: sinziana.rindasu@cig.ase.ro

Prof. univ. dr. Victoria STANCIU,
Academia de Studii Economice, București,
e-mail: victoria.stanciu@cig.ase.ro

Rezumat

Digitalizarea profesiei contabile determină modificarea planurilor de studii definite de mediul universitar prin integrarea mai multor elemente din sfera IT ca răspuns la modificările nevoilor mediului de afaceri. Literatura de specialitate privind educația contabilă se concentrează în prezent preponderent pe introducerea în programele de învățământ a mai multor discipline din sfera IT, dar mai puțină atenție a fost acordată studiului înclinației studenților contabili către digitalizare.

Având în vedere că la nivel național facultățile de contabilitate oferă specializare în domeniul contabilității și informaticii de gestiune, studiul actual își propune să examineze percepția studenților contabili cu privire la subiectele din sfera informaticii de gestiune și să examineze factorii ce contribuie la formarea preferințelor studenților în alegerea domeniului temei de licență. A fost utilizată o abordare calitativă prin organizarea de interviuri semi-structurate, cu scopul de a examina experiența studenților cu privire la subiectele din sfera IT.

Constatările indică faptul că factorii care contribuie la definirea preferinței studenților se axează pe educația anterioară, contextul online, preferințele personale, calitatea relației dintre cadrul didactic și student și competențele lingvistice (limba engleză). Cu toate că viitorii practicieni contabili apreciază importanța subiectelor din sfera informaticii de gestiune, rezultatele studiului au scos în evidență existența unei înțelegeri oarecum limitate a utilizării competențelor digitale dezvoltate în contextul profesiei contabile. Studiul prezent contribuie la creșterea nivelului de înțelegere a înclinației studenților contabili către digitalizare, rezultatele obținute putând fi valorificate atât de către mediul universitar, cât și de către companii pentru a îmbunătăți experiența de lucru a viitorilor practicieni contabili.

Cuvinte cheie: educație contabilă; sisteme informatice de gestiune; digitalizare; percepția studenților;

Clasificare JEL: A22, I22, M15, M41

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Rîndașu, S.-M., Stanciu, V. (2022), Accounting Students' Predilection Toward Digitalisation: A Qualitative Approach, *Audit Financiar*, vol. XX, no. 4(168)/2022, pp. 689-696, DOI: 10.20869/AUDITF/2022/168/026

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2022/168/026>

Data primirii articolului: 12.08.2022

Data revizuirii: 13.09.2022

Data acceptării: 10.10.2022

Introducere

Digitalizarea joacă un rol crucial în profesia contabilă. Organismele profesionale internaționale, împreună cu mediul academic au actualizat planurile de studii, astfel încât viitorii practicieni contabili să aibă o bază solidă de cunoștințe și să continue să ofere informații relevante managementului, părților interesate și acționarilor într-un mediu extrem de digitalizat. În timp ce nevoia de conștientizare cu privire la digitalizarea proceselor contabile reprezintă o preocupare continuă în literatura de specialitate (Apostolou, Dorminey și Hassell, 2022), prea puțină atenție a fost acordată predilecției studenților contabili către digitalizare. Deși studiile anterioare s-au concentrat pe percepția studenților cu privire la digitalizarea profesiei (Iordan et al., 2022; Stanciu și Pugna, 2020), nu au fost analizați factorii care afectează predilecția studenților către disciplinele din sfera IT.

Termenul de digitalizare, utilizat frecvent de-a lungul prezentei lucrări, se referă la procesul în care activitățile aferente acestui domeniu sunt realizate preponderent prin intermediul soluțiilor și tehnologiilor IT. Astfel, această lucrare nu își propune să analizeze impactul pandemiei asupra învățământului universitar din punct de vedere al utilizării de soluții IT în contextul desfășurării activităților în format online și preferințele studenților cu privire la acest format. Scopul studiului de față este de a examina predilecția studenților contabili către subiectele din sfera informaticii de gestiune (IG) incluse în planurile de învățământ ale programului de licență.

În România, așa cum este reglementat de Ministerul Educației, în cadrul domeniului de studii de licență Contabilitate există o singură specializare: Contabilitate și Informatică de Gestiune, unde planurile de studii sunt axate preponderent pe contabilitate și IG. Acest aspect reprezintă o oportunitate de a investiga predilecția studenților față de IG și permite înțelegerea factorilor care îi determină pe viitorii contabili să dezvolte abilitățile digitale necesare pentru a răspunde cerințelor unei profesii cu un nivel crescut de digitalizare, care este într-o continuă transformare, susținută de adoptarea unui număr crescut de tehnologii emergente disruptive.

În acest scop am utilizat o abordare calitativă pentru a investiga înclinația studenților către digitalizare, examinând factorii care determină preferința studenților cu privire la subiectele din sfera IT. Întrucât această cercetare este de natură exploratorie, analizează prin intermediul interviurilor semi-structurate predilecția către digitalizare.

Lucrarea este formată din patru părți. Prima parte se axează pe revizuirea literaturii relevante cu privire la înclinația studenților contabili către digitalizare, în timp ce a doua parte se concentrează pe metodologia utilizată pentru realizarea acestei cercetări. În cea de a treia parte sunt analizate informațiile obținute în urma interviurilor, iar în final sunt prezentate concluziile, limitările și direcțiile viitoare de cercetare.

1. Literatura de specialitate

Digitalizarea profesiei contabile continuă să reprezinte o preocupare actuală a cercetătorilor întrucât în aproape toate activitățile contabile se utilizează soluții informatice cu scopul de a automatiza procesele, de a reduce timpul necesar realizării acestora, de a elimina redundanțele și de a diminua erorile (Agostino, Saliterer și Steccolini, 2022; Bhimani, 2021).

Având în vedere volumul mare de informații ce trebuie procesat în timp util, companiile au început să adopte noi soluții pentru valorificarea datelor și, ca răspuns la nevoile pieței, mediul academic și organismele profesionale și-au actualizat planurile de studii pentru a include noi tehnologii care îi vor pregăti pe viitorii practicieni să răspundă nevoilor mediului de afaceri (Berikol și Killi, 2021; Stancheva-Todorova și Dimitrova, 2021).

Studiile anterioare au evidențiat că, în ciuda faptului că universitățile și-au actualizat planurile de studii și au integrat mai multe discipline din sfera IT, programele de licență din domeniul contabil încă nu formează suficient competențele absolvenților (Bayerlein și Timpson, 2017). Acest rezultat ar putea fi determinat de faptul că, deși în programele de învățământ sunt incluse anumite discipline din sfera IT, informațiile prezentate și competențele dezvoltate sunt uneori superficiale (Gușe și Mangiuc, 2022).

Cu toate că studenții înțeleg importanța digitalizării în cadrul profesiei contabile (Felski și Empey, 2020; Jackson, Michelson și Munir, 2022), există diferențe de percepție cu privire la competențele necesare pe care viitorii contabili ar trebui să le dețină (Aryanti și Adhariani, 2020), sugerând în acest mod că este posibil ca studenții să nu aibă suficiente informații cu privire la cerințele mediului de afaceri.

Majoritatea studenților care sunt actualmente înscriși la programele de licență sunt considerați membri ai Generației Z, care a fost înconjurată de schimbări și progrese rapide ale tehnologiei încă de la o vârstă fragedă. Astfel, ei sunt considerați a fi „nativi digitali autentici care sunt o generație hipercognitivă cu profiluri

diferite” (Hernandez de Menendez, Escobar Día și Morales Menendez, 2020, p. 1) și pun presiune asupra mediului universitar cu privire la nevoia de schimbare, având în vedere competiția globală dintre universități.

În comparație cu alte programe de licență din domeniul contabil, oferite de universități din alte țări care includ în planurile de studii anumite discipline din sfera IT, în România, toate facultățile care oferă studii de licență în domeniul contabil au ca unică specializare programul Contabilitate și Informatică de Gestiune, studenții fiind formați preponderent în contabilitate și IG. Scopul acestor programe este de a crea o bază solidă de cunoștințe pentru absolvenți, pentru a răspunde așteptărilor mediului de afaceri. Acest context ne permite să examinăm predilecția studenților față de digitalizare într-un mod mai detaliat.

2. Metodologia cercetării

Scopul prezentului studiu este de a răspunde la următoarele întrebări de cercetare:

RQ1: *Care sunt principalele provocări întâmpinate de studenți cu privire la subiectele din sfera IG?*

RQ2: *Ce îi determină pe studenți să evite alegerea temei de licență în domeniul IG?*

RQ3: *Dețin studenții suficiente cunoștințe cu privire la importanța abilităților dezvoltate în cadrul disciplinelor din domeniul IG?*

2.1. Contextul instituțional: descrierea planurilor de studiu din domeniul IG

Pentru a oferi o imagine clară asupra contextului instituțional, descriem mai întâi programele facultății de Contabilitate și Informatică de Gestiune din cadrul Academiei de Studii Economice și opțiunile puse la dispoziția studenților cu privire la alegerea temei pentru lucrarea de licență. La fel ca în cazul altor facultăți din România care oferă această specializare, în planurile de învățământ din sfera IG sunt incluse șapte discipline obligatorii și o disciplină opțională, pornind de la competențe digitale de bază, precum pachetul MS Office, în special Excel – o disciplină, baze de date relaționale – două discipline, limbaje de programare – o disciplină, dezvoltarea aplicațiilor Web – o disciplină, sisteme informatice de gestiune – o disciplină și Business Intelligence – o disciplină. Pentru disciplinele opționale

studenții pot selecta una dintre cele trei variante disponibile, precum: produse informatice financiar-contabile, tehnologii pentru dezvoltarea aplicațiilor informatice de gestiune și managementul întreprinderii virtuale. Ultimele două discipline obligatorii sunt programate în ultimul an al programului de licență, în timp ce toate celelalte, inclusiv disciplina opțională, sunt planificate în cadrul primilor doi ani de studiu.

La finalul celui de-al doilea an de studiu, conform procedurilor în vigoare, studenții trebuie să selecteze sau să propună un titlu pentru lucrarea de licență și să aleagă, dacă doresc, un anumit coordonator. Dacă există studenți care nu își aleg un coordonator, vor fi repartizați din oficiu coordonatorilor disponibili. Există trei departamente care propun titlurile pentru lucrările de licență: Contabilitate, IG și Analiză și Evaluare Economico-Financiară; studenții pot alege oricare dintre departamente, precum și titlul pentru lucrarea de licență viitoare.

2.2. Selecția participanților

Având în vedere scopul cercetării de a analiza predilecția studenților către digitalizare, am ales din lista inițială de studenți care urmau să realizeze tema de licență în domeniul contabil, disponibilă pe pagina web a facultății, 41 de posibili respondenți, având coordonatori diferiți. Alegerea exclusivă a potențialilor respondenți doar din populația studenților care au decis să realizeze tema de licență în domeniul contabil, cu toate că au urmat și disciplinele din sfera IG, a permis o mai bună înțelegere a provocărilor întâlnite de studenți de-a lungul anilor de studiu și a factorilor care pot afecta predilecția către digitalizare. Invitația de participare la studiu a fost transmisă studenților prin e-mail și 14 dintre aceștia au acceptat să participe la interviu, fiind informați despre obiectivul studiului în cadrul invitației; întrebările nu au fost furnizate înainte de discuție. Interviuurile au avut loc online, în perioada 9-18 martie 2022.

Toți participanții sunt studenți ai Academiei de Studii Economice (ASE), în cadrul programului de licență Contabilitate și Informatică de Gestiune (Tabelul nr. 1). Alegerea instituției de învățământ a fost realizată în funcție de clasamentul mondial al universităților, publicat de Times Higher Education (2022), ASE fiind prima universitate din România, din punct de vedere al performanței, ce oferă programe de studii în domeniul Contabilitate și Finanțe.

Tabelul nr. 1. Profilul participanților

Cod participant	Sex	Vârstă	Specializare liceu	Experiență profesională (contabilitate)	Durată interviu (min.)
Participant 1	F	22	Matematică- Informatică	-	16
Participant 2	F	21	Economic	-	24
Participant 3	M	22	Economic	-	19
Participant 4	M	22	Matematică-Informatică	1 an	49
Participant 5	F	22	Filologie	1 lună	30
Participant 6	F	22	Matematică-Informatică	-	37
Participant 7	F	27	Matematică-Informatică	5 ani	30
Participant 8	F	22	Științe ale Naturii	-	19
Participant 9	F	22	Economic	6 luni	22
Participant 10	F	23	Economic	-	27
Participant 11	F	22	Economic	-	28
Participant 12	M	26	Teologie	1 an	38
Participant 13	F	21	Matematică-Informatică	1 an	21
Participant 14	M	22	Științe sociale	-	23

Sursă: Proiecție autori

2.3. Dezvoltarea structurii interviului și analiza datelor

Pentru a răspunde la întrebările de cercetare formulate, am realizat interviuri semi-structurate cu cei 14 studenți care au acceptat invitația. Prin utilizarea acestei abordări, participanții au putut să ofere răspunsuri elaborate și, astfel, să accentueze înțelegerea asupra temei studiate prin utilizarea narațiunilor calitative (Gendron și Spira, 2010). În cercetarea calitativă, obiectivul este „să descoperim perspectiva celor care au experiența necesară, cunoștințele esențiale și înțelegere pentru a oferi o viziune semnificativă asupra problemei investigate” (Malsch și Salterio, 2016, p. 6). Astfel, literatura de specialitate cu privire la dimensiunea eșantionului este variată, concentrându-se pe faptul că eșantionul „ar trebui, așadar, să includă atâtea cazuri câte sunt necesare în vederea obiectivului de cercetare, dar nu ar trebui să se modeleze pe standarde cantitative” (Schreier, 2018, p. 90), iar cercetătorii ar trebui să utilizeze drept criteriu saturația. Pentru a determina mărimea adecvată a eșantionului necesar, am aplicat algoritmul propus de Francis et al. (2010), stabilind astfel un număr minim de 10 participanți pentru analiza inițială și încă trei interviuri ulterioare, din care să nu rezulte informații adiționale celor

colectate anterior. Astfel, în studiul prezent, saturația a fost atinsă la cel de-al 11-lea participant, continuând cu încă trei interviuri de la momentul identificării saturației. În timpul interviurilor, respondenților li s-au adresat 12 întrebări, iar în situația în care a fost necesar, întrebări ulterioare au fost utilizate. Categoriile asupra cărora s-a concentrat interviul au fost următoarele: informații demografice generale, motive pentru selectarea programului de licență, principalele provocări privind disciplinele din sfera IG, motivele pentru care nu au selectat o lucrare de licență în domeniul IG și modificările propuse pentru planurile de studiu.

Toate interviurile au fost înregistrate, întrucât participanții au acceptat această abordare, iar ulterior fișierele audio au fost transcrise pentru a reduce timpul și a ajuta cercetătorii în analiza informațiilor obținute printr-un proces recursiv de identificare a categoriilor și codare deschisă, cu scopul de a capta ideile respondenților.

3. Rezultate și discuții

Rezultatele vor fi prezentate având în vedere temele principale detaliate în cadrul întrebărilor de cercetare.

3.1. Provocări întâlnite în cadrul disciplinelor din domeniul IG

Deși programele de învățământ analizate nu presupun ca studenții să dețină competențe digitale, unii dintre respondenți au afirmat că au simțit nevoia de a avea cunoștințe anterioare cu privire la anumite subiecte, mai ales în ceea ce privește pachetul MS Office. După cum literatura de specialitate a evidențiat (Lee, Kerler și Ivancevich, 2018), deprinderile de lucru cu pachetul MS Office reprezintă una dintre cele mai solicitate abilități digitale în cadrul profesiei contabile, în special competențe de lucru cu procesoarele tabelare. Având în vedere că unii dintre participanți au studiat în liceu discipline din sfera IT, în funcție de profilul absolvit, unii dintre studenți au reușit să se adapteze mai ușor, în timp ce pentru alții disciplinele au fost percepute ca fiind relativ dificile, așa cum a fost evidențiat în timpul interviurilor:

- *Deși în liceu am studiat anumite discipline din sfera IT, informațiile oferite erau mult prea generale, astfel, prima experiență serioasă de lucru pe care am avut-o a fost în timpul programului de licență. Mi-a fost destul de greu și cred că ar fi fost mai ușor dacă aveam competențele necesare din liceu. (Interviul 2);*
- *În timpul laboratoarelor rămâneam adesea în urmă și, în loc să mă concentrez pe logica problemei, eram mai atentă să scriu corect sintaxa. (Interviul 8);*
- *Mi-a fost extrem de greu să mă adaptez pentru că nu aveam cunoștințe anterioare despre aceste subiecte, logica problemei fiind destul de greu de înțeles. (Interviul 12).*

Un alt aspect care a creat provocări pentru participanți a fost trecerea în format online, ca impact al pandemiei. Acest context a permis studenților să lucreze de pe propriile dispozitive și să fie mai productivi (*Am lucrat mult mai bine în contextul online, pentru că am putut folosi un computer decent. Dacă în timpul cursurilor nu aveam acces la computer, online am putut să lucrez chiar și la cursuri pe măsură ce profesorul explica anumite concepte. – Interviul 3*), în timp ce alți studenți afirmă că au fost afectați negativ, mai ales pentru că nu au reușit să se concentreze în timpul activităților (*În primul an, când mergeam la facultate fizic, nu am simțit nevoia să-mi verific telefonul în timpul activităților; totuși, acasă, eram distrasă continuu. – Interviul 10*).

Majoritatea disciplinelor din sfera IG utilizează sintaxe în limba engleză și, în timp ce unii participanți consideră că au suficiente competențe lingvistice pentru a înțelege

codul sursă utilizat în cadrul aplicațiilor, pentru unii dintre studenți acest aspect a determinat anumite provocări (*Uneori îmi era dificil să înțeleg o sintaxă pentru că era în engleză, nu eram familiarizată cu anumiți termeni. Cred că, dacă aș fi avut un nivel mai bun de competențe lingvistice, aș fi perceput disciplinele ca fiind mai ușoare. – Interviul 2*).

Chiar dacă programul de licență are o specializare duală, majoritatea activităților sunt alocate disciplinelor din domeniul contabil, un număr mult mai limitat de activități fiind alocate disciplinelor din sfera IG. Astfel, studenții au perceput că volumul de informații furnizate în cadrul activităților din sfera IG a fost considerabil mai mare în comparație cu disciplinele de contabilitate, după cum a fost evidențiat în următoarele interviuri:

- *Am simțit că nu sunt suficiente activități alocate, au fost multe cerințe în cadrul disciplinelor (din sfera IG) într-o perioadă relativ scurtă de timp, personal aveam nevoie de mai multe informații pentru a-mi putea dezvolta competențele adecvate. (Interviul 3);*
- *Uneori, profesorul a explicat unele concepte în timp ce lucram și la dezvoltarea unor aplicații, aș fi preferat să fie mai multe activități de laborator alocate pentru că nu era suficient timp pentru a înțelege bazele teoretice și pentru a aplica acele concepte în practică. (Interviul 4).*

O altă provocare recurentă evidențiată de participanți a fost legată de calitatea relației dintre cadrele didactice și studenți, în special în contextul online. Deși respondenții au evaluat nivelul de sprijin oferit ca fiind suficient (*Profesorii ne ajutau întotdeauna. – Interviul 1; Profesorii ne-au întrebat întotdeauna dacă informațiile furnizate sunt suficient de clare. – Interviul 8; Mă simțeam liberă să întreb orice, oricât de banal ar fi fost subiectul. – Interviul 13*), unii dintre aceștia au perceput contextul online ca fiind nepotrivit (*Profesorii erau relativ distanți. – Interviul 5; Am ales această facultate după ce am absolvit o altă specializare [Teologie] pentru că îmi doream să am un loc de muncă sigur și în ciuda faptului că locurile de muncă din domeniul IT sunt mai bine plătite, unii dintre profesori au creat o atmosferă tensionată în timpul activităților și acest aspect m-a determinat să acord mai puțină atenție acestor discipline. – Interviul 12*).

3.2. Selectarea domeniului pentru lucrarea de licență

Analizând repartizarea studenților în funcție de domeniul ales pentru realizarea lucrării de licență, disponibilă pe

pagina web a facultății, s-a putut observa că puțin peste 10% dintre absolvenți (73 din 714) aleg o temă de licență în domeniul IG, prin urmare am considerat oportun să investigăm dacă acest aspect poate oferi mai multe informații relevante cu privire la înclinația studenților către digitalizare. Toți participanții din cadrul studiului au ales o temă de licență în domeniul contabilității și în cadrul interviurilor le-am solicitat să ne furnizeze câteva motive pentru care au decis să nu își scrie lucrarea de licență în domeniul IG, deoarece majoritatea a evaluat favorabil experiența cu aceste discipline, unii dintre participanți afirmând că s-au înscris la acest program de licență în special pentru disciplinele din sfera IG (*Am analizat planurile de studii privind disciplinele din sfera IG și am aplicat la această facultate.* – Interviu 3; *Am optat pentru această specializare mai mult pentru partea de informatică pentru că mi-au plăcut aceste discipline în liceu.* – Interviu 4; *Inițial mă gândeam să mă înscriu la o facultate cu mai multe discipline de IT; totuși, din punct de vedere pragmatic am optat pentru acest program întrucât oferea atât discipline IT, cât și discipline din domeniul contabil, contabilitatea fiind o parte vitală pentru toate activitățile economice.* – Interviu 6).

În urma analizării datelor colectate în cadrul interviurilor cu privire la selecția domeniului pentru lucrarea de licență, au fost evidențiate următoarele aspecte:

- Experiența colegilor cu un anumit cadru didactic – unii dintre studenți au declarat că s-au bazat mai mult pe experiența colegilor atunci când au ales tema de licență: *Nu am lucrat în trecut cu profesorul coordonator, câțiva dintre colegii din asociația de studenți din care fac parte m-au îndrumat către doamna profesor, întrucât părerea lor a fost că le-a oferit sprijinul necesar.* – Interviu 1; *În contextul online am creat grupuri de studiu, iar colegii mei au avut o părere foarte bună despre acest profesor, așa că am decis să întreb dacă dorește să-mi coordoneze lucrarea.* – Interviu 5;
- Experiența personală cu un anumit cadru didactic – la alegerea unui titlu pentru lucrarea de licență și a unui coordonator studenții nu sunt restricționați să lucreze doar cu anumiți profesori; pot opta pentru orice cadru didactic din lista coordonatorilor disponibili. Cu toate acestea, se pare că profesorii care au reușit să dezvolte calitatea relațiilor profesor-student de-a lungul activităților sunt preferați de studenți: *Am selectat mai întâi coordonatorul pentru că în timpul activităților pe care le-am avut, doamna profesor a prezentat*

întotdeauna conceptele într-o manieră practică și a demonstrat persistență cu privire la cerințele de evaluare de-a lungul semestrului. – Interviu 6; *Mi-am dorit să lucrez cu acest coordonator pentru că în timpul activităților a reușit să creeze un mediu antrenant și consider că a contribuit foarte mult la dezvoltarea mea personală și profesională.* – Interviu 12;

- Relevanța domeniului în ceea ce privește profesia/viitoarea profesie – întrucât unii dintre studenți lucrează deja în domeniul contabilității, au considerat oportun să selecteze o lucrare în acest domeniu pentru a-și dezvolta competențele profesionale (*Am selectat o temă care va ajuta la dezvoltarea mea profesională, deși lucrez în contabilitate de aproximativ un an am simțit că nu am cunoștințe suficiente cu privire la acest subiect [Fiscalitate].* – Interviu 4; *Mi-am dorit ceva care să mă ajute la locul de muncă, deși cred că ar fi fost interesantă o lucrare în domeniul IG, trebuia să mă concentrez mai întâi pe nevoile profesionale.* – Interviu 7). În alte cazuri, participanții au selectat tema având în vedere viitoarea lor profesie (*Vreau să mă angajez după absolvire și consider că acest subiect mă va ajuta să dezvolt noi competențe [Raportare non-financiară].* – Interviu 10);
- Nivelul perceput de competență în domeniul IG – în ciuda faptului că respondenții au promovat cu succes examenele aferente disciplinelor din sfera IG, unii dintre aceștia consideră că au un set limitat de competențe în acest domeniu: *Ar fi fost prea multe competențe pe care ar fi trebuit să le îmbunătățesc dacă aș fi ales o lucrare în acest domeniu.* – Interviu 2; *Cred că lucrarea de licență trebuie să prezinte competența studentului într-un anumit domeniu, sinceră să fiu, cred că o lucrare în domeniul IG ar necesita mai multe aptitudini decât cele pe care le dețin.* – Interviu 9; *Nici nu am luat în considerare domeniul IG pentru că acest context online m-a făcut să simt că nu sunt suficient de bine pregătită.* – Interviu 11;
- Lipsa de informații cu privire la cerințele unei lucrări de licență în domeniul IG – deși studenții pot solicita cadrelor didactice informații suplimentare cu privire la o anumită temă de licență propusă de către aceștia, majoritatea nu apelează la această abordare, aspect ce determină incertitudine: *Nimeni din grupul meu nu a ales o lucrare în domeniul IG, nu sunt foarte sigură ce cerințe ar fi fost.* – Interviu 8; *Cred că există mult mai multe informații pe care le pot folosi în domeniul contabil. Ceilalți studenți au spus că o lucrare în*

domeniul IG ar necesita mai mult efort și nu am avut o perspectivă clară asupra cerințelor pentru o astfel de lucrare. – Interviu 14.

3.3. Relevanța competențelor din domeniul IG

Așa cum a fost evidențiat în cadrul metodologiei de cercetare, disciplinele din sfera IG au scopul de a ajuta viitorii practicieni să-și dezvolte un nivel optim de înțelegere a tehnologiilor pe care cel mai probabil le vor utiliza în activitatea profesională. Literatura de specialitate a evidențiat că anumite discipline, precum baze de date relaționale unde studenții utilizează SQL – un limbaj de interogare structurat, au aplicabilitate practică în domeniul contabil (Lawson și Street, 2021; Tojiboyev et al., 2022), iar disciplinele unde se studiază limbaje de programare și Business Intelligence îi ajută pe studenți să dezvolte abilități necesare pentru analiza datelor. Celelalte două discipline, sisteme informatice de gestiune și dezvoltarea aplicațiilor Web au scopul de a forma abilități pentru dezvoltarea sistemelor informatice contabile. Cu toate acestea, unii dintre studenți au afirmat, în timpul interviurilor, că pentru cariera lor de viitori practicieni contabili cea mai utilă disciplină din sfera IG este reprezentată de MS Office (*Deși în acest moment sunt într-un program de formare, am folosit Excel zilnic, ar fi trebuit să lucrez mai mult la această disciplină pentru că acum îmi dau seama de importanța acesteia. Majoritatea companiilor te vor învăța anumite concepte contabile dacă va fi nevoie, dar se așteaptă să știi deja să utilizezi un computer. – Interviu 5; Folosesc Excel zilnic și cred că această disciplină ar trebui extinsă. – Interviu 7).*

Cu toate că abilitățile de lucru cu procesoarele tabelare reprezintă cea mai frecventă cerință în domeniul contabil, indiferent de nivelul de experiență (Rîndașu, 2021), celelalte discipline joacă un rol crucial într-un mediu extrem de digitalizat. Gradul de înțelegere al studenților cu privire la importanța acestor competențe ar putea fi limitat din cauza faptului că relevanța abilităților dezvoltate în contextul profesiei contabile nu este suficient de clară (*Nu cred că voi folosi limbaje de programare la locul de muncă. – Interviu 9).* Totodată, unii dintre studenți au evidențiat faptul că

ar fi preferat să folosească mai multe programe informatice contabile de-a lungul studiilor universitare, întrucât în prezent există un singur astfel de program și anume, SAP, unde studenții utilizează câteva dintre modulele disponibile.

Conform datelor colectate de la participanți în timpul interviurilor se pare că în prezent este nevoie de o colaborare mai bună între departamentele de contabilitate și IG pentru ca studenții să înțeleagă mai bine relevanța abilităților IT dezvoltate în context contabil.

Concluzii

Scopul prezentei cercetări a fost de a examina înclinația studenților contabili către digitalizare, ca urmare a schimbărilor determinate de adoptarea soluțiilor informatice menite să îmbunătățească procesele contabile. Prin realizarea unei serii de interviuri cu studenți contabili rezultatele indică faptul că, deși au o înțelegere rezonabilă a importanței disciplinelor din sfera IG în contextul contabil, studenții tind să considere aceste discipline ca fiind relativ dificile comparativ cu alte subiecte studiate, preferința fiind determinată mai ales de abilitățile digitale dezvoltate anterior, calitatea relației cu profesorii, relevanța percepută a subiectului în viitoarea profesie și nivelul auto-evaluat de competențe digitale.

Concluziile acestui studiu au o serie de implicații importante pentru practica viitoare, deoarece oferă perspective adecvate pentru o mai bună înțelegere a principalelor provocări pe care viitorii practicieni contabili le-ar putea întâlni într-o profesie extrem de digitalizată, dând astfel ocazia mediului universitar să abordeze problemele evidențiate. Mai mult, rezultatele pun bazele cercetărilor viitoare asupra factorilor care pot determina schimbările de preferință ale practicienilor contabili cu privire la disciplinele din sfera IT.

Întrucât studiul a fost limitat la participanți dintr-o singură universitate, nu a fost posibilă evaluarea predilecției studenților înscriși la programe similare în cadrul altor universități; prin urmare, acest studiu ar trebui replicat prin interviuarea studenților din cadrul mai multor facultăți ce oferă programe de licență în domeniul contabil. De asemenea, cercetările ulterioare ar putea determina dacă rezultatele acestui studiu pot fi generalizate și, astfel, pot examina eficiența acestei specializări duale în contextul contabilității digitale.

BIBLIOGRAFIE

1. Agostino, D., Saliterer, I. și Steccolini, I. (2022), Digitalization, accounting and accountability: A literature review and reflections on future research in public services, *Financial Accountability & Management*, vol. 38(2), pp. 152-176.
2. Apostolou, B., Dorminey, J. W. și Hassell, J. M. (2022), Accounting education literature review (2021), *Journal of Accounting Education*, vol. 59, <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2022.100781>
3. Aryanti, C. și Adhariani, D. (2020), Students' perceptions and expectation gap on the skills and knowledge of accounting graduates, *The Journal of Asian Finance*, vol. 7(9), pp. 649-657.
4. Bayerlein, L. și Timpson, M. (2017), Do Accredited Undergraduate Accounting Programmes in Australia Meet the Needs and Expectations of the Accounting Profession?, *Education & Training*, vol. 59(3), pp. 305-322.
5. Berikol, B. Z. și Killi, M. (2021), The effects of digital transformation process on accounting profession and accounting education. In *Ethics and Sustainability in Accounting and Finance*, Edirne: Springer Nature Singapore Pte, pp. 219-231.
6. Bhimani, A. (2021), *Accounting Disrupted: How Digitalization Is Changing Finance*. New Jersey: John Wiley & Sons.
7. Felski, E. A. și Empey, T. B. (2020), Should Blockchain be added to the Accounting Curriculum? Evidence from a Survey of Students, Professionals and Academics. *The Accounting Educators' Journal*, Vol. 20, pp. 201-218.
8. Francis, J.J., Johnston, M., Robertson, C., Glidewell, L., Entwistle, V., Eccles, M.P. și Grimshaw, J.M. (2010), What is an adequate sample size? Operationalising data saturation for theory-based interview studies. *Psychology and health*, 25(10), pp.1229-1245.
9. Gendron, Y. și Spira, L. (2010), Identity narratives under threat: A study of former members of Arthur Andersen, *Accounting, Organizations and Society*, vol. 35(3), pp. 275-300.
10. Gușe, G. R. și Măngiuc, M. D. (2022), Digital Transformation in Romanian Accounting Practice and Education: Impact and Perspectives, *Amfiteatru Economic*, vol. 24(59), pp. 252-267.
11. Hernandez de Menendez, M., Escobar Díaz, C. A. și Morales Menendez, R. (2020), Educational experiences with Generation Z, *International Journal on Interactive Design and Manufacturing*, p. 847-859.
12. Iordan, M., Burcă, V., David, D. și Nicoara, Ș. A. (2022), Perception of Students and Master Students from the Western Part of Romania over the Digitalization Process in the Accounting Education, *Studies in Business and Economics*, vol. 17(1), pp. 55-72.
13. Jackson, D., Michelson, G. și Munir, R. (2022), Developing accountants for the future: New technology, skills, and the role of stakeholders, *Accounting Education*, pp. 1-28.
14. Lawson, J. G. și Street, D. A. (2021), Detecting dirty data using SQL: Rigorous house insurance case, *Journal of Accounting Education*, vol. 55.
15. Lee, L., Kerler, W. și Ivancevich, D. (2018), Beyond excel: Software tools and the accounting curriculum, *AIS Educator Journal*, vol. 13(1), pp. 44-61.
16. Malsch, B. și Salterio, S. E. (2016), "Doing good field research": Assessing the quality of audit field research, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, vol. 35(1), pp. 1-22.
17. Rîndașu, S. M. (2021), IT required skills in accounting: A comparative analysis across European labour markets, *Accounting and Management Information Systems*, vol. 20(3), pp. 494-515.
18. Schreier, M. (2018), Sampling and Generalization. In: *The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection*. London: SAGE Publications, pp. 84-98.
19. Stancheva-Todorova, E. și Dimitrova, M. (2021), IT Solutions, PLC.: Introducing a Big Data Case in the Accounting Curriculum, In: *Proceedings of CBU in Economics and Business Prague*, pp. 88-94.
20. Stanciu, V. și Pugna, I. B. (2020), New coordinates of accounting academic education. A Romanian insight, *Accounting and Management Information Systems*, vol. 19(1), pp. 158-178.
21. Times Higher Education (2022), World University Rankings 2022, disponibil on-line la: <https://www.timeshighereducation.com/w%C3%B2ld-university-rankings/2022>, accesat 5 Septembrie 2022
22. Tojiboyev, N., Appelbaum, D., Kogan, A. și Vasarhelyi, M. A. (2022), Basics of SQL for audit data retrieval and analysis, *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, vol. 19(1), pp. 237-265.